

Wetende, dat hij aan dit antwoord niet veel zal hebben, als hij niet verder zou gaan in zijn onderzoek naar het milieu, en verder steunende op het feit, dat hij wiskundige is, voeg ik er aan toe, dat ik hem ter bepaling van de kans de formule der heeren BURGER, met hun toelichting uit No. 20 van het *Tijdschrift*, geef. Hij zal mij dan allicht antwoorden, dat hij voor zijn specieele vraag niet veel aan die formule heeft en dat de geneesheer, die de statistiek voor specieele gevallen wil gebruiken, wat al te veel vakman is. „Technisch wiskundig is de formule werkelijk mooi”, voegt hij er aan toe. „Of zij goed gefundeerd is ter bepaling der besmettingskansen, dat kan ik niet beoordeelen. Ik kan mij voorstellen, dat Gij, geneeskundigen, er niet veel aan hebt. Want denken en doen is heelemaal gericht op individueele vragen en ook daarom zijt Gij moeilijk voor statistisch werk te winnen.”

Als naschrift volgt dan nog: „Als ik U was, dan zou ik mij verder niet met deze kansbepaling bemoeien. Dat is geen werk voor den gewonen geneesheer. Gij hebt nu Uw opmerking over de waarde voor Uw practijk gemaakt. Zulk een formule kan technisch best juist zijn, terwijl tevens een geneeskundige terecht zich kan beklagen over het feit, dat hij haar waarde voor de practijk niet kan inzien. Begeef U verder niet op het gladde ijs der wiskunde en statistiek! Dat raad ik den geneeskundige. En den wiskundigen zou ik willen raden: Wilt Gij de artsen voor de statistiek winnen, doet het dan onder het gebruik van formules, die voor hen goed bevattelijk zijn! Voor beide partijen liggen er voetangels en klemmen. De partijen redeneeren, te goeder trouw, heel licht langs elkaar”.

Dit schijnt mij een verstandige raad. Ik zal me ernaar gedragen.

Groningen, Mei 1941

G. SCHELTEMA

INVENTARISATIE VAN NEDERLANDSCHE BOEKERIJEN

In een brief van 27 November l.l. hebben wij bericht, dat het Nider te Den Haag met het inventariseeren van de in Nederlandsche boekerijen voorhanden tijdschriften op natuur- en geneeskundig en technisch gebied gereed gekomen is. Thans kan worden medegedeeld, dat de prijs van dezen catalogus vermoedelijk niet hooger zal zijn dan f 6.—, *mils besteld voor 15 Juni*. Aan de samenwerkende vereenigingen wordt verzocht mij uiterlijk op 15 Juni te willen opgeven, welke leden (en waar woonachtig) een exemplaar wenschen te ontvangen, en tevens, of de kosten misschien geheel of ten deele door de vereeniging worden gedragen.

Bussum, Meentweg 48, Mei 1941

N. R. PEKELHARING AZN.

HYPERGLYCAEMIE EN WONDGENEZING

In het nummer van 17 Mei komt een artikel voor van dr. F. PAUW, waarin 4 zieken beschreven worden, wier wonden pas genazen na behandeling met insuline en met een dieet, dat arm was aan koolhydraten. Ten bewijze, dat bij deze patiënten, die niet aan suikerziekte leden, toch de suikerstofwisseling gestoord was, wordt van elk de bloedsuikerbelastingcurve na 50 g glyucose meegedeeld. Het treft, dat deze krommen wel hoog stijgen, respectievelijk tot 268 mg, 215 mg, 288 mg en 273 mg pCt., maar dat de urine nooit suiker bevatte.

Een drempelwaarde welke hooger is dan de normale van ongeveer 180 mg pCt., komt wel voor, maar voornamelijk bij lijdens aan suikerziekte met hypertensie, die reeds lang aan hun ziekte leden. Het is a priori onwaarschijnlijk, dat alle vier patiënten van dr. PAUW, zonder aan suikerziekte te lijden, toch een verhoogde drempelwaarde zouden hebben; in ieder geval had dit voor dr. PAUW redenen moeten zijn te twijfelen aan de juistheid der bloedsuikerbepalingen. Tevergeefs zoekt men in zijn artikel naar contrôlebepalingen bij normale menschen en naar een beschrijving van de toegepaste methode. Ieder, die zich met bloedsuikerbepalingen heeft bezig gehouden, weet, hoe gemakkelijk fouten worden gemaakt.

Ik hoop, dat dr. PAUW zijn bepalingen aan zooveel contrôle heeft onderworpen,

dat zij wetenschappelijk aanvaard mogen worden. Mocht dit niet het geval zijn, dan missen de beschouwingen, welke hij aan de hooge bloedsuikerkrommen vastknoopt, allen grond.

Amsterdam, 19 Mei 1941

B. K. BOOM

CHRONISCHE MYOCARDAANDOENING OF PERICARDITIS ADHAESIVA

Antwoordende op de opmerking van collega F. W. SICKENGA over mijn klinische les in dit *Tijdschrift* van 12 April 1941, deel ik nog het volgende mede.

Ik heb de laatste jaren geregeld de kymographie bij pericarditis adhaesiva toegepast. Zij bevestigde altijd de klinische diagnose aan het ziekbed, ook in het onderhavige geval. Bovendien gebruik ik de kymographie voor het vastleggen van de systolische craniaalwaartsche bewegingen van het diaphragma in dergelijke gevallen, welke men misschien ook kan terugvinden met de pneumotachographie van HOCHREIN. De bespreking van al dergelijk onderzoek is mijns inziens echter in een klinische didactische les misplaatst.

Wij hebben dezen lijder, die een albuminegehalte in het bloed had van 3.52 pCt., niet met runderserum en glycocoll behandeld. Toen hij geopereerd werd, had hij geen oedemen meer, doch wel ascites. Wij meenen, dat de zekerste en snelste wijze om het eiwitgehalte van het bloedserum op peil te brengen is, het infundeeren van geconcentreerd plasma, hoewel wij de mogelijke beteekenis van de serum- en glycocolltoediening per os zeker nog niet willen onderschatten. Ook de bespreking van deze — bij de adhaesieve pericarditis symptomatische — behandeling, die ten slotte geen genezing kan brengen, valt mijns inziens buiten het kader van een klinische les.

Groningen, 24 Mei 1941

J. MULDER

BERICHTEN

BUITENLAND

DUITSCHLAND. — GEVAARLIJK BAZUINBLAZEN. De *Münch. med. Wochenschr.* van 25 April maakt melding van een geval van lichte buiktyphusbesmetting, waarvan geen andere bron kon worden opgespoord dan een kennis van den lijder, bij wien hij zich in het bazuinblazen had geoefend, waarbij meester en leerling de bazuin beurtelings hadden gebruikt, zonder afwisschen van het mondstuk. De meester was intusschen reeds aan buiktyphus gestorven, toen de leerling ziek werd.

— VERORDENING OP HET GEESTELIJK ZIEKENBEZOEK IN DE ZIEKENHUIZEN. De Rijksminister van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat geestelijken alleen op nadrukkelijk verlangen van de verpleegden in de ziekenhuizen hen mogen bezoeken (*Wien. med. Wochenschr.*, 10 Mei).

— INSTITUUT VOOR ONDERZOEK NAAR DE WERKING VAN TABAK. Aan de Universiteit te Jena is een afzonderlijk instituut in het leven geroepen, teneinde de werking van tabak op het organisme na te gaan (*Klin. Wochenschr.*, 17 Mei).

— STUDENTEN IN EN BUITEN DEN OORLOG. De studenten, die voor den krijgsveld dienst ongeschikt zijn bevonden, en de vrouwelijke studenten, zullen, voordat zij hun studie aanvangen, zes maanden lang een opleiding in de ziekenverpleging moeten volgen. Er staan 100000 jonge lieden, die het gymnasium of de Realschule hebben afgehoopen, en 30000, die reeds als student zijn ingeschreven, aan het front. Om voor al deze jongemannen te zorgen, als de oorlog ten einde zal zijn, wordt nu